Miten niukkuutta jaetaan oikeudenmukaisesti?

Kestävän hyvinvoinnin turvaaminen kaikille

KIRKKOPALVELUT

Takuusäätiö

Martat

Ruoka-apu.fi

EAPN
EUROPEAN ANTI POVERTY NETWORK
FINLAND

Euroopan unionin
osarahoittama

Maukas arki

kuuluu kaikille

Oman talouden opas

– arjen taloustaidot

KIRKKOPALVELUT Takuusäätiö

Euroopan unionin osarahoittama

Ohjelma

Avaussanat
Sanna Tiivola, puheenjohtaja, EAPN-Fin

Sosiaalipalvelut ja etuudet kestävän hyvinvoinnin näkökulmasta
Minna Kivipelto, Jyväskylän yliopisto
Näkymätöntä työtä: Sote-järjestöt niukkuuden aikakaudella
Ville Tikka, Diakonissalaitos
Kasvuriippuvuudesta köyhyyden poistamiseen: tiekartta konkreettisista keinoista
Tuuli Hirvilammi, Tampereen yliopisto

Kommenttipuheenvuoro
Ee Eisen

Loppukeskustelu

Tilaisuus päättyy klo 12:00

Suomen köyhyyden vastainen verkosto EAPN-Fin ry

- Kokoaa yhteen köyhyyden ja syrjäytymisen vähentämiseksi toimivia järjestöjä ja muita yhteisöjä sekä köyhyyttä kokeneita ihmisiä
- Vaikuttaa köyhyyden vähentämiseksi, sosiaalisten oikeuksien ja perusturvan toteutumiseksi sekä tuo köyhyyttä kokeneiden kokemustietoa yhteiskunnalliseen keskusteluun
- Toimii Suomessa ja osana eurooppalaista European Anti-Poverty Network -verkostoa
- Toimintaan voi osallistua muun muassa työryhmien, tapahtumien ja yhteisen vaikuttamistyön kautta
- Varsinaiseksi jäseneksi voivat hakea rekisteröidyt yhdistykset, säätiöt ja muut oikeuskelpoiset yhteisöt; myös kannatusjäsenyys on mahdollinen yhteisöille, ryhmille ja henkilöille
- Lisätietoa ja jäsenyys: www.eapn.fi

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Sosiaalipalvelut ja etuudet kestävän hyvinvoinnin näkökulmasta

6.11.2026

Minna Kivipelto

Defict –ajattelu ja vaihtoehdottomuuden politiikat

- **Deficit-ajattelun** taustalla on yhteiskunnallinen ja poliittinen tarve säilyttää olemassa olevat valtasuhteet, normit ja rakenteet.
  - ➢ Tyypillinen esimerkki deficit-ajattelusta on työttömyyden “hoito”, jossa ihmisille asetetaan erinäisiä velvoitteita ja sanktioita.
  - ➢ Ongelmia aiheuttavat rakenteelliset tekijät jätetään huomioimatta.
- **TINA** (There is No Alternative) -näkemys
  - ✓ "Julkisia menoja on pakko leikata."
  - ✓ "Kilpailukyvyn parantaminen ei jätä muita vaihtoehtoja."
  - ✓ "Globalisaatio pakottaa tähän ratkaisuun.”
  - ✓ “Rahat on loppu.”

Defict-politiikka: julkisen talouden tasapainottamisohjelma

Sosiaaliturvan leikkaukset. Työttömyysturvaan, asumistukeen ja toimeentulotukeen tehdyt leikkaukset ja kiristykset.

Seurauksia:

- Lisääntyneitä toimeentulo-ongelmia, häätöjä, asunnottomuutta, ruoka-avun ja toimeentulotuen tarvetta

Hyvinvointialueiden säästöohjelmat. Lähes kaikki hyvinvointialueet ovat laatineet talouden tasapainottamisohjelmia vuosina 2024-2026.

Seurauksia:

- Palveluverkon supistaminen, toimintojen keskittäminen
- Yt-neuvottelut ja lomautukset lisääntyneet
- Pitkäaikainen palveluvelka ja sen aiheuttamat seuraukset

Vaihtoehtoinen kehys keskittyy ihmisen vahvuuksiin ja mahdollisuuksiin

- rakenteellisten ongelmien tunnustamista yksilöiden pahoinvoinnin taustalla.
- Vaihtoehtoinen tapa merkitsisi esimerkiksi ihmisen toimijuutta tukevien palvelujen vahvistamista, resurssien siirtämistä esimerkiksi sanktiovien toimien valvonnasta ihmisten ja yhteisöjen osaalistamiseen.
- Three Conversations (3Cs) –malli
- Osallistavan sosiaaliturvan kuntakokeilu
- Sosiaaliturvaetuuksiin voitaisiin kokeilemalla lisätä elementtejä, jotka tukisivat nykyistä paremmin ihmisten mahdollisuuksia toimia ja edetä elämässään
- Helsingin kaupungin vuonna 2026 käynnistämää palkkiohoitokokeilua (Contingency Management)
- Helsinki kannustaa lahjakorteilla peukunkäyttäjiä raittiuteen | MTV Uutiset

	1	2	3	Kokonaisarvio
1. Hyvinvoinnin toteutuminen	**Sosiaalinen kestävyys** Hyvä arki, mielekäs ja merkityksellinen elämä. Perustarpeiden, koulutuksen ja sananvapauden toteutuminen.	**Kantokyky-kestävyys** Yksilö: yhteiskunnassa elämiseen tarvittavat edellytykset, kuten asunto, työ, koulutus. Yhteiskunta: yhteiskunnan kyky toimia, resurssit.	**Ekologinen kestävyys** Luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemien toiminnan turvaaminen. Ihmisten toiminnan sopeuttaminen.	**Arvio päämäärien kokonaisuudesta hyvinvoinnin toteutumisen kannalta (1–3)**
2. Hyvinvointia tuottavien kokonaisuuksien toimeenpano	**Yhteiskunnan infrastruktuuri** Hyvinvointia tuottava talous, sosiaaliturvajärjestelmä ja palvelut.	**Vaikuttaminen** Osallistuminen itseä koskevien asioiden päätöksentekoon ja toimintojen kehittämiseen.	**Yhteisöt** Yhteisöihin kuuluminen.	**Arvio toimeenpanon kokonaisuudesta hyvinvoinnin toteutumisen kannalta (1–3)**
3. Hyvinvoinnin arvoperusta	**Osallisuus** Merkityksellisyys ja arvostus yhteiskunnan jäsenenä.	**Oikeudenmukaisuus** Hyvinvointia tuottavien hyödykkeiden ja elämänmahdollisuuksien oikeudenmukainen jakautuminen.	**Kestävyystietoisuus** Kestävyysvaikutusten huomioiminen esimerkiksi kulutustottumuksissa.	**Arvio arvoperustan kokonaisuudesta hyvinvoinnin toteutumisen kannalta (1–3)**

Kuvio 1. Kestävän hyvinvoinnin tarkastelumalli (ks. Rantamäki 2022).

Lopuksi: ratkaisuja tutkimuksen perusteella tilanteen vahvistamiseksi

- **Yhteiskunnan rakenteet ja politiikat**: On tärkeää, että Suomessa käynnistettäisiin ennakkoluulottomasti kokeiluja, joiden avulla sosiaaliturvaetuuksia ja palveluja voitaisiin tarkastella nykyistä tiiviimpänä kokonaisuutena, ei pelkkien välittömien kustannuslukujen valossa.
- **Osallisuus:** Osallisuus tarkoittaa osallistumista myös muuhun kuin palkkatyöhön tai taloudellisesti tuottavaan toimintaan. Esimerkiksi vapaaehtoistyö, vertaistoiminta, kansalaistoiminta, omaisten hoiva tai paikallisyhteisöjen toimintaan osallistuminen voivat vahvistaa hyvinvointia, toimintakykyä ja yhteiskuntaan kiinnittymistä.
- **Sosiaaliturva**: Mahdollistaa sujuvat siirtymät työn, koulutuksen, kuntoutuksen ja etuuksien välillä. Esimerkiksi henkilön tulot voisivat vaihdella kuukausittain ilman, että etuusoikeus katkeaa. (ks Sosiaaliturvakomitean alkuvaihe)
- **Sosiaaliset investoinnit**. Julkisia voimavaroja kohdennetaan toimiin, jotka tuottavat hyvinvointia ja vähentävät myöhempää palvelutarvetta.
- **Rakenteelliseen eriarvoisuuteen puuttuminen**. Esimerkiksi alueellisia hyvinvointi- ja koulutuseroja voidaan vähentää kohdentamalla palveluja ja resursseja eniten tukea tarvitseville alueille.
- **Tunnistetaan mekanismit**. Tunnistetaan hyvinvointia, osallisuutta ja työelämään kiinnittymistä tukevat sekä niitä estävät mekanismit. Esimerkiksi luottamus palvelujärjestelmään, toimivat palveluketjut ja myönteiset kohtaamiset voivat vahvistaa osallisuutta, kun taas byrokratialoukut, leimaavat käytännöt ja etuuksien menettämisen pelko voivat heikentää sitä. Tukevia mekanismeja tulisi vahvistaa ja estäviä vähentää tai poistetaan.

Yhteystiedot

Minna Kivipelto
YTT, dos, työelämäprofessori
Efecto2030-hankkeen johtaja
Jyväskylän yliopisto
minna.m.kivipelto@jyu.fi
0505246610

Vaikuttavuustieto sosiaalityön tiedonmuodostuksessa (Efecto2030)

NÄKYMÄTTÖMÄT

Näkymätöntä työtä
Sote-järjestöt niukkuuden aikakaudella

Miten niukkuutta jaetaan oikeudenmukaisesti?
Kestävän hyvinvoinnin turvaaminen kaikille, 6.11.2026
Ville Tikka (YTT), Diakonissalaitos

Näkymättömät-ohjelma

- STEAn (Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus) avustusohjelma, sosiaali- ja terveysministeriön rahoittama
- Diakonissalaitos koordinoi
- 15 eri järjestön hanketta eri puolilla Suomea, osa tekee työtä myös verkossa ja valtakunnallisesti

Ohjelman tavoitteena on

- vahvistaa haavoittuvassa asemassa olevien väestöryhmien arjen osallisuutta
- tavoittaa väestöryhmiä, joiden osallisuudesta ei vielä tiedetä riittävästi
- tehdä yhteiskunnan piilossa olevia ilmiöitä ja osallisuuden tarpeita näkyviksi

NÄKYMÄTTÖMÄT

Nähty ei ole näkymätön

NÄKYMÄTTÖMÄT-OHJELMA 2024–2025

15 hanketta

~6 700 osallistujaa

82 % kasvokkain

17 % verkossa

1 % puhelimitse

52 paikkakuntaa & valtakunnallisesti verkossa

Anjala, Enontekiö, Espoo, Hauho, Helsinki, Hyrynsalmi, Iisalmi, Iittala, Imatra, Joutseno, Juankoski, Jyväskylä, Kaavi, Kajaani, Kemi, Kiuruvesi, Kotka, Kouvola, Kuhmo, Kuopio, Kuusankoski, Lammi, Lapinlahti, Lappeenranta, Leppävirta, Muonio, Mustasaari, Nilsiä, Närpiö, Otanmäki, Pietarsaari, Puolanka, Ranua, Rautalampi, Renko, Riistavesi, Ristijärvi, Rovaniemi, Runni, Savonlinna, Savukoski, Siilinjärvi, Tervo, Tornio, Turku, Tuulos, Tuusniemi, Utsjoki, Vaasa, Vantaa, Varkaus, Suomussalmi.

NÄKYMÄTTÖMÄT

Ohjelman kohderyhmät

Ohjelma pyrkii tavoittamaan kohderyhmiä, joiden elämäntilanteista ei tiedetä vielä riittävästi kuten esimerkiksi haavoittuvassa asemassa olevia, yhteiskunnallisessa keskustelussa sivuun jääviä ja palveluiden ja tukitoimenpiteiden väliin pudonneita.

Näkymättömät-ohjelman hankkeiden kohderyhmiin kuuluu muun muassa:

- ulkopuolisuutta, heikkoa osallisuutta ja yksinäisyyttä kokevia,
- sosiaalisesti vetäytyneitä tai eristäytyneitä, ”komeroituneita”,
- yli 55-vuotiaita työttömänä eläköityviä,
- syrjäseutujen miehiä,
- eronneita isiä ja miehiä,
- yksin olevia vanhempia,
- ruoka-avussa asioivia ja
- päihteisiin menehtyneiden vertaisia.

NÄKYMÄTTÖMÄT

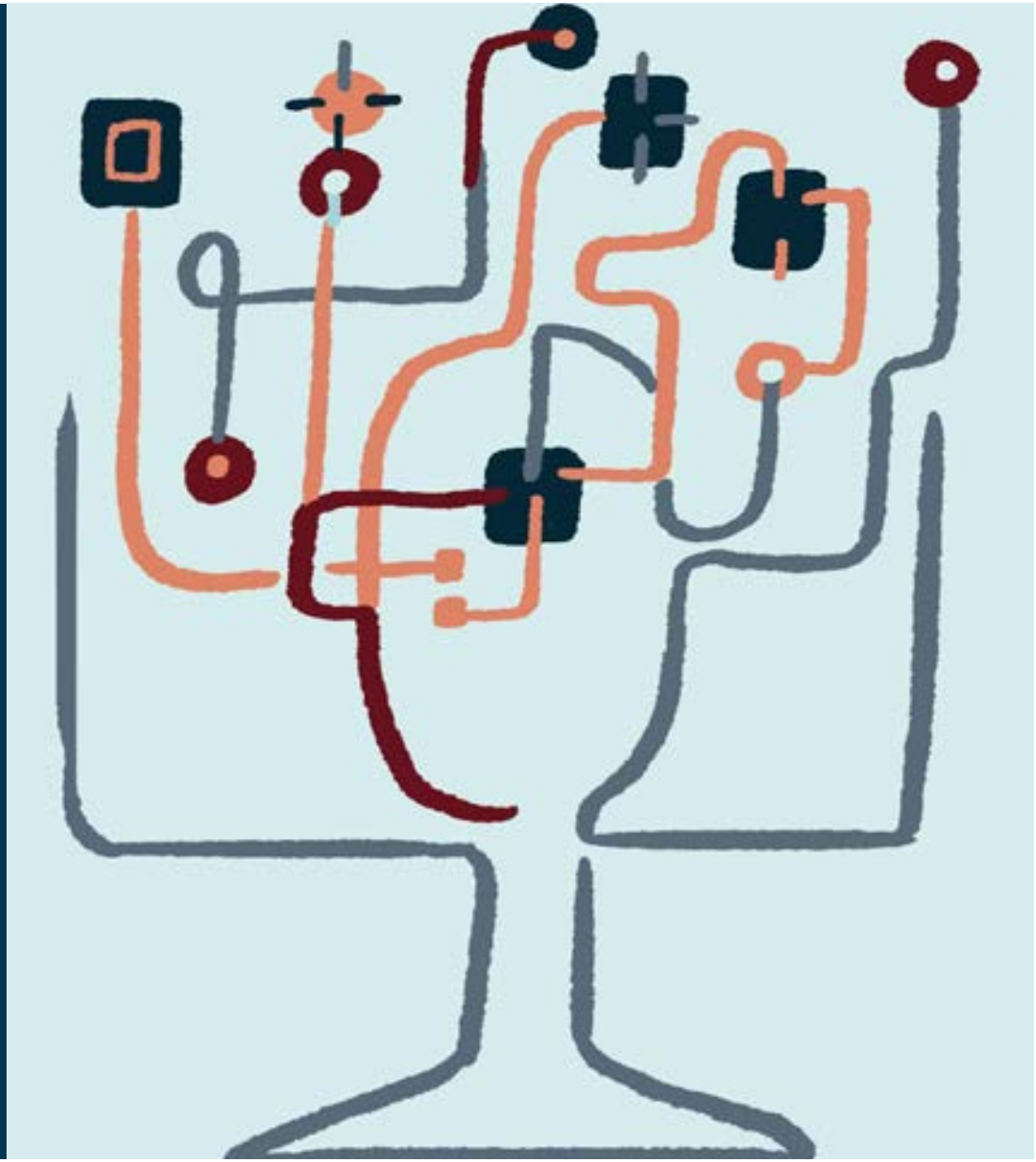
Näkökulmia niukkuuden aikaan

Hankkeissa näkyy **niukkuus** ja toisaalta **kasaantuminen** monella tapaa:

1. Kohtaavassa työssä tavoitettujen henkilöiden ja heidän tilanteidensa kautta
2. Hankkeiden ja järjestöjen nykytilanteen ja tulevaisuuden näkymien kautta

Näkymättömyydestä

NÄKYMÄTTÖMÄT

Mistä näkymättömyys johtuu?

- **Heikon osallisuuden ja näkymättömyyden kokemusten taustalla useat juurisyyt**
  - Merkityksen tunteen kiinnittyminen työkykyyn
  - Nähdyksi ja kuulluksi tulemisen puute ja toivottomuus
  - Palvelujärjestelmään pääsemisen haasteet tai sieltä putoaminen
  - Sosiaalisten kontaktien ja tukiverkostojen puute
  - Haitalliset oletukset ja stereotypiat
- **Näkymättömyys on erityisesti vuorovaikutuksellinen ilmiö**
  - Ihminen on näkymätön jollekin, jossain tilanteessa, jonkin sosiaalisen normin näkökulmasta
- **Keskeinen sosiaalinen mekanismi: kohtaamiskuilut**

Shinyella, T. & Tikka, V. (2026). Kohtaamiskuiluista kohti osallisuuden kokemusta: Katsaus näkymättömyyden juurisyihin ja ratkaisuihin. Diakonissalaitoksen raportti. https://www.diakonissalaitos.fi/wp-content/uploads/sites/7/2026/04/Diakonissalaitos-Nakymattomat-ohjelma-2024%E2%80%932025_raportti.pdf

NÄKYMÄTTÖMÄT

Nähty ei ole näkymätön

Merkityksen tunteen kiinnittyminen työkykyyn

- **Osallisuuden ja merkityksellisyyden kokemus on vahvasti sidoksissa työkykyyn ja työmarkkinoille/-elämään osallistumiseen**
    - Työmarkkinakorosteinen osallisuus (Saastamoinen 2010)
- **Osatyön, kuntouttavan työn, palkkatuetun työn merkitys ja tilanne + suojaosien poisto**

    →vähemmän mahdollisuuksia osallistua työmarkkinoille

    → toisaalta merkitys kiinnittyy nimenomaan palkkaan (vrt. kuntouttava)
- **Työpaikan menettäminen tarkoittaa myös työyhteisön ja arkirytmin menetystä**

Saastamoinen, Mikko. (2010). Aktiivisen kansalaisuuden vastatulkintoja: Neuroottinen ja hylätty kansalaisuus. Teoksessa Kaisto, Jani & Pyykkönen, Miikka (Toim.) Hallintavalta. Sosiaalisen, politiikan ja talouden kysymyksiä. Helsinki: Gaudeamus, 230–254.

NÄKYMÄTTÖMÄT

Nähty ei ole näkymätön

Nähdyksi ja kuulluksi tulemisen puute ja toivottomuus

- **Kasautuva huono-osaisuus ja toivottomuuden kokemus**
  - Heikko tulevaisuususko, ulkopuolisuuden kokemukset
- **Tunne oman tilanteen pysyvyydestä vahva**
  - Ei koeta poliittista tai yhteiskunnallista tahtoa muutokseen omasta näkökulmasta/oman viiteryhmän tilanteesta
  - → luottamuksen rapautuminen
- **Hankkeissa pystytty vahvistamaan tulevaisuususkoa ja luottamusta esim. palvelujärjestelmään**
  - Nähdyksi, kuulluksi ja kohdatuksi tuleminen → herkästi näkymättömiin jäävää

Palvelujärjestelmään pääsemisen haasteet tai sieltä putoaminen

- **Sote-palveluista voidaan pudota, kokea niiden sisällä ulossulkemista tai palvelutilanteissa kohtaamattomuutta**
- **(Väliin)putoamisen taustalla esim.:**
  - Ikärajat ja yli-ikäisyys
  - Liian hyvä kunto/tilanne palvelun kannalta
  - Palveluiden ja toimintojen karsiminen tai keskittäminen
- **Ulossulkemisen taustalla erilaiset vaatimukset**
  - Päihteettömyys, fyysinen läsnäolo
- **Kohtaamattomuus johtuu usein normeista ja niihin kytkeytyvistä oletuksista**
- **Järjestöjen rooli turvaverkkona ja ponnahduslautana takaisin virallisten palveluiden piiriin**

Sosiaalisten kontaktien ja tukiverkostojen puute

- **Yksinäisyys ja sosiaalisten kontaktien puute yleistä**

- **Taloudelliset esteet osallistua hankkeiden ja laajemmin yhteiskunnan toimintaan**
  - Liikkumisen hinta, maksulliset toiminnat ja ostopakko
  - → Täysin maksuttomien kohtaamispaikkojen puute (kolmannet tilat)

- **Myös tarve yksinäisyyden ehkäisyyn ja uusille yhteisöille irtauduttaessa vanhoista verkostoista**

Haitalliset oletukset ja stereotypiat

- **Aiheuttavat kohtaamattomuutta ja typistävät pahimmillaan yksilöt leimaaviksi stereotypioiksi**
    - Voi estää avun hakemisen ja todellisen tuen tarpeen tunnistamisen

- **Arvokkaan kohtaamisen puute voi johtaa:**
    - Ulkopuolisuuden kokemukseen ja yhteiskuntavastaisuuteen
    - Avun hakemiseen haitallisista yhteisöistä
    - Oletusten sisäistämiseen ja itsekritiikkiin, jopa itseinhoon

Kohtaamattomuus heijastuu yhteiskunnan tasolla

- **Vaikeimmillaan osallistujilla erittäin heikko usko ja luottamus tulevaisuuteen**
  - Lamautuminen, apatia; vaihtoehtoisesti vahva antipatia
  - Pahimmillaan vaikutukset yhteiskuntarauhan ja arjen turvallisuuden tasolla

- **Jakautuminen meihin ja muihin (polarisaatio)**
  - Kuunteleminen ja kuulematta jättäminen vallankäyttönä
  - Sosiaaliturvan leikkausten ja erinäisten heikennysten kasautuminen

- **”Pehmeät” ja hankalasti mitattavat vaikutukset hankkeista näyttelevät elintärkeää roolia**

Sote-järjestöjen tulevaisuus ja toimintakyky

NÄKYMÄTTÖMÄT

Järjestöt niukkuuden keskellä

Vaikuttavuuden ja työn tulosten merkitys kasvaa
→ **mitattavuus**, jopa hyvien käytäntöjen edelle?

Ns. **pehmeät teot** ja vaikutukset (esim. arvostava kohtaaminen, luottamuksen rakentaminen, sosiaalisen toimintakyvyn tukeminen)
vs. **kova diskurssi** (mitattavuus, euromäärät, vertailu/kilpailu, sosiaaliset innovaatiot)

Leikkaukset/heikennykset sekä järjestöihin suoraan että epäsuorasti:
HVA:den taloustilanne, kuntouttava ja palkkatuki, suojaosat jne. ja vapaaehtoisten rooli
→ **”lahoaa sisältäpäin”**

Miten niukkuutta tulisi jakaa?

- **Kuka määrittelee tulevaisuudessa tavoitteet, ilmiöt, käytettävät mittarit?**
  - Järjestöjen roolin kaventuminen/kaventaminen kohtaavaan työhön ja palveluntarjoajiksi sivuuttaa niiden roolin moniäänisen demokratian ylläpitäjänä

- **Kuka määrittelee mikä on niukkojen resurssien viisasta käyttöä:**
  - Tavoitteiden näkökulmasta: työmarkkinaosallisuus? Hyvinvointi? Aktiivinen kansalaisuus? Hyvä elämä (ja mitä se on)?
  - Kohderyhmien näkökulmasta: nuoret? Työikäiset? Työkykyiset? Selkeärajaiset kohderyhmät?

Näkymättömien näkökulma

- **Kasvaako ja moninaistuuko näkymättömiin jäävien joukko?**
  - STEA-leikkaukset, YT:t, toimintojen alasajo → luultavasti kyllä

- **Kuka vastaa sosiaalisen tuen tarpeeseen tämän monimuotoisen ryhmän osalta tulevaisuudessa? Esimerkiksi jos:**
  - palveluntarve on olemassa, mutta niiden pariin ei päädytä
  - tuentarve on sellainen, ettei julkisella (tai yksityisellä) ole siihen tarjolla palvelua

- **Hyviä käytäntöjä voidaan kerätä kansiin, mutta niitä ei voida aloittaa tyhjästä**
  - Katoavat resurssit, joita ei rahalla voi ostaa

NÄKYMÄTTÖMÄT

Nähty ei ole näkymätön

NÄKYMÄTTÖMÄT

Kiitos!

Ville Tikka, tutkija (YTT)
Näkymättömät-koordinaatiohanke, Diakonissalaitos
ville.tikka@diakonissalaitos.fi

LinkedIn @Näkymättömät-ohjelma
Instagram @nakymattomatohjelma
Facebook @nakymattomatohjelma

näkymättömät.fi
Tilaa Näkymättömät-uutiskirjeemme!

Tampereen yliopisto

Kasvuriippuvuudesta köyhyyden poistamiseen: tiekartta konkreettisista keinoista

Miten niukkuutta jaetaan oikeudenmukaisesti? –seminaari
6.11.2026

Tuuli Hirvilammi
Sosiaalipolitiikan yliopistonlehtori, Tampereen yliopisto
Yhteiskuntapolitiikan dosentti, Helsingin yliopisto

tuuli.hirvilammi@tuni.fi

Köyhyydestä kohtuulliseen elintasoon

Sosiaalipolitiikan tavoite =
kohtuullisen elintason turvaaminen kaikille yhteiskunnan jäsenille

(Waris 1978; Nieminen 1984)

Kuvan lähde

TUNI Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

2014 Sosiaali- ja terveysturvan tutkimuksia | 132

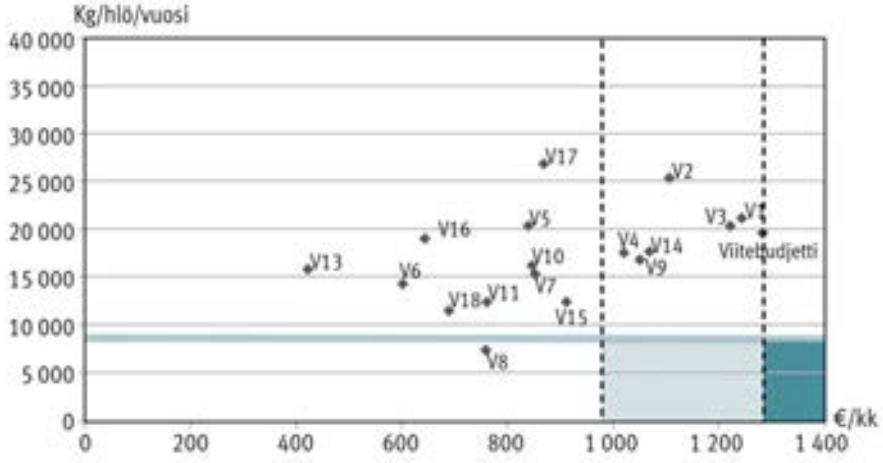
Köyhyyden ja ylikulutuksen vaikea yhtälö

Tuuli Hirvilammi, Senja Laakso
ja Michael Lettenmeier

Kohtuuden rajat?

Yksin asuvien perusturvan saajien elintaso
ja materiaalijalanjälki

Kuvio 15. *Haastateltavien asema suhteessa kohtuullisen minimin viitebudjettien ja materiaalijalanjälkien avulla muodostettuun ympäristövaraan. Oikeassa alanurkassa sijaitsee ympäristövara (tummin alue), jonka rajoina toimivat 8 000 kilon vuotuinen materiaalijalanjälki (vaakasuora palkki) ja viitebudjetin taso sisältäen asumis- ja liikennekustannukset (yhteensä 991–1 280 euroa asuinpaikkakunnasta riippuen, katkoviivojen erottama, pystysuora palkki).*

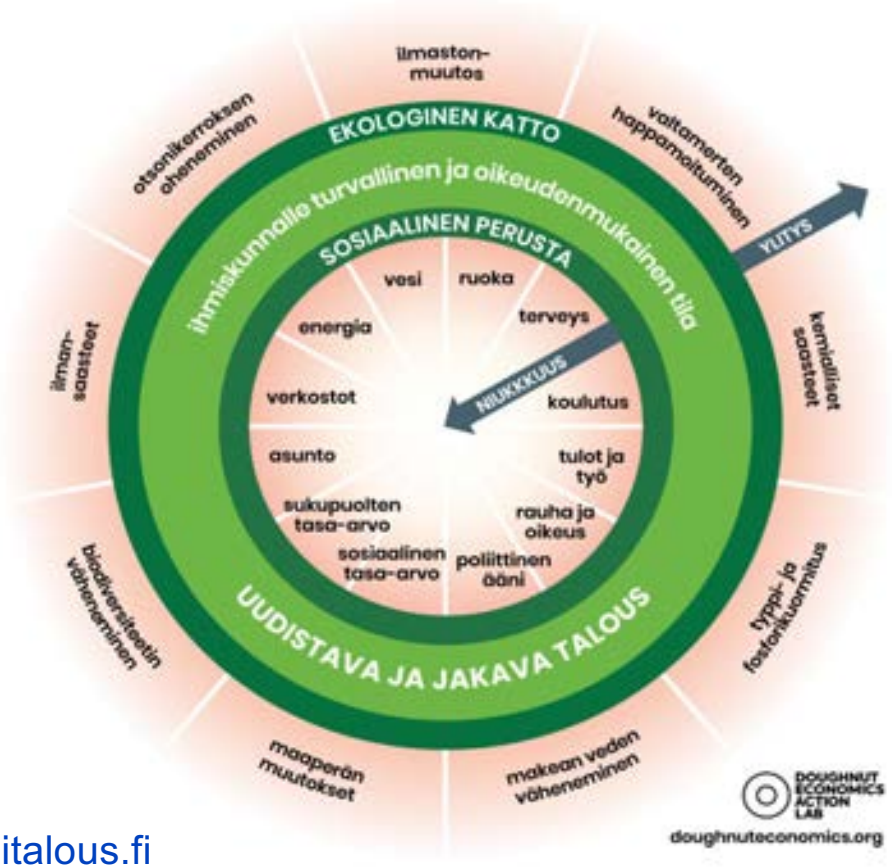
Perusturvaetuuksien tason nostaminen ei riitä ratkaisuksi

Katseen kääntäminen rikkaisiin, ylikuluttavaan luokkaan

Tarvitaan yhteenkietoutuneita politiikkatoimia!

Tampereen yliopisto

“Donitsi”: Kestävän hyvinvoinnin rajat

[What is the Doughnut? | DEAL]

[www.donitsitalous.fi]

Fanning, A. L., & Raworth, K. (2025). Doughnut of social and planetary boundaries monitors a world out of balance. *Nature*, *646*(8083), 47-56.

TUNI Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Talouskasvun toteutumattomat lupaukset

- Talouskasvu suuntaa planeetan rajojen ylittymiseen
- Talouskasvu ei lisää työpaikkoja
- Talouskasvu ei tue hyvinvointia ja terveyttä
- Talouskasvu ei pidä kaikkia mukana
- Talouskasvu perustuu köyhien alueiden hyväksikäyttöön
- Talouskasvu kerryttää varallisuutta, valtaa ja ympäristöhaittoja rikkaimmille

-> Vähennettävä kasvuriippuvuutta ja muutettava taloutta

Kasvuriippuvuus

- Kasvuriippuvuus = BKT:n jatkuva kasvu on tarpeellista, jotta voidaan välttää hyvinvointivaltion heikentämistä ja tilannetta, jossa julkinen sektori ei voi rahoittaa hyvinvoinnille tarpeellisia etuuksia ja palveluita.

- Mutta taustalla ei pelkästään BKT:n kasvu vaan laaja joukko muita tekijöitä

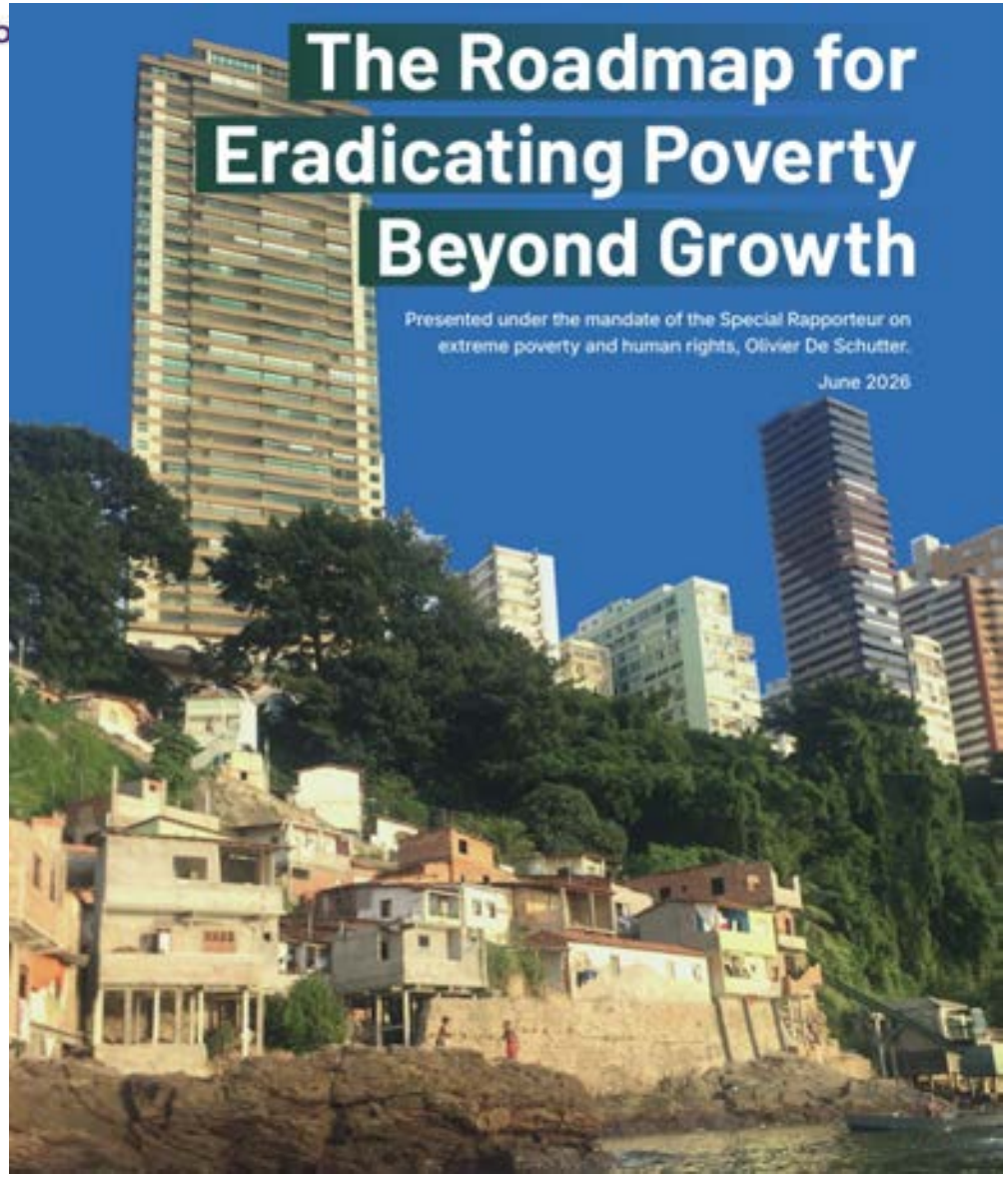
Kasvuriippuvuutta lisääviä tekijöitä

- Talouden riippuvuus työllisyydestä, kulutuksesta ja tuotannosta
- Tulostavoitteet, välistäveto, finansialisaatio
- Eriarvoisuuden kasvu
- Velkavetoinen hyvinvointivaltion rahoitus
- Väestön ikääntyminen ja demografiset muutokset
- Oman edun tavoittelijoiden poliittinen valta ja uudelleenjaon vastustaminen

Miten vähentää köyhyyttä ilman talouskasvua?

European Union - Olivier De Schutter

The Roadmap for Eradicating Poverty Beyond Growth
Presented under the mandate of the Special Rapporteur on extreme poverty and human rights, Olivier De Schutter.
June 2026

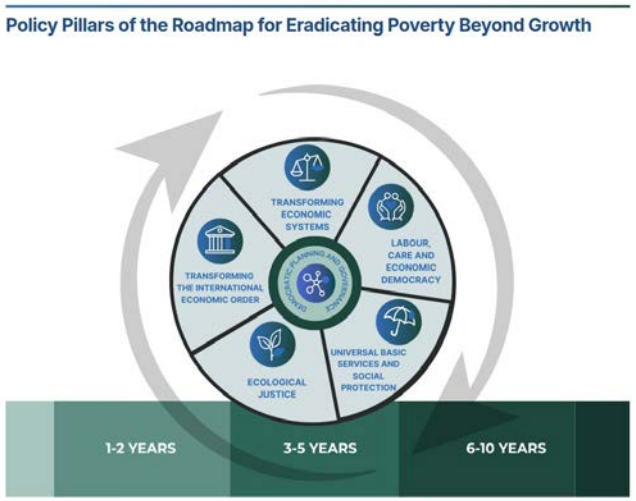
TUNI Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Tiekartan keskeisiä periaatteita

- Ihmisoikeudet, jakamaton ihmisarvo ja köyhyyden poistaminen
- Eriarvoisuuksien vähentäminen (varallisuuden ja vallan keskittyminen uhkaa ihmisoikeuksia ja demokratiaa)
- Talouskasvusta riippumaton ihmisoikeuksiin perustuva talous
- Ekologinen kestävyys, sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus
- Kolonialistisen historian tunnistaminen, alkuperäiskansojen ja vähemmistöjen oikeudet
- Demokraattinen hallinto ja taloudellinen suunnittelu yhteisten intressien hyväksi

Tiekartan keskeiset pilarit

1. Talousjärjestelmän uudistaminen
2. Työvoima, hoiva ja demokraattinen talous
3. Universaalit peruspalvelut ja sosiaaliturva
4. Ekologinen oikeudenmukaisuus
5. Kansainvälisen talousmallin muuttaminen
6. Demokraattinen suunnittelu ja hallinta

[Roadmap - New Economies for Eradicating Poverty]

Tampereen yliopisto

MERGE

Beyond GDP: A Policy Playbook for Sustainable and Inclusive Wellbeing in Europe

TUNI Luottamuksellinen - Confidential (3Y)

Köyhyyden poistamisen politiikkakeinoja (1.0)

- Työehtosopimusten mukainen säällinen työ
- Universaalit peruspalvelut
- Universaali perustulo
- Sosiaalinen asuminen
- Joukkoliikenne

Köyhyyden poistamisen politiikkakeinoja (2.0)

- Työtakuu
- Hoivan arvostaminen
- Varallisuusvero
- Ylellisyystuotteiden hiilivero
- Maksimitulo
- Rahajärjestelmän uudistaminen

Kasvuriippuvuutta voi hillitä politiikalla.

Talouskasvu ei ole välttämätöntä köyhyyden poistamiseksi.

Kiitos!

Tuuli.hirvilammi@tuni.fi

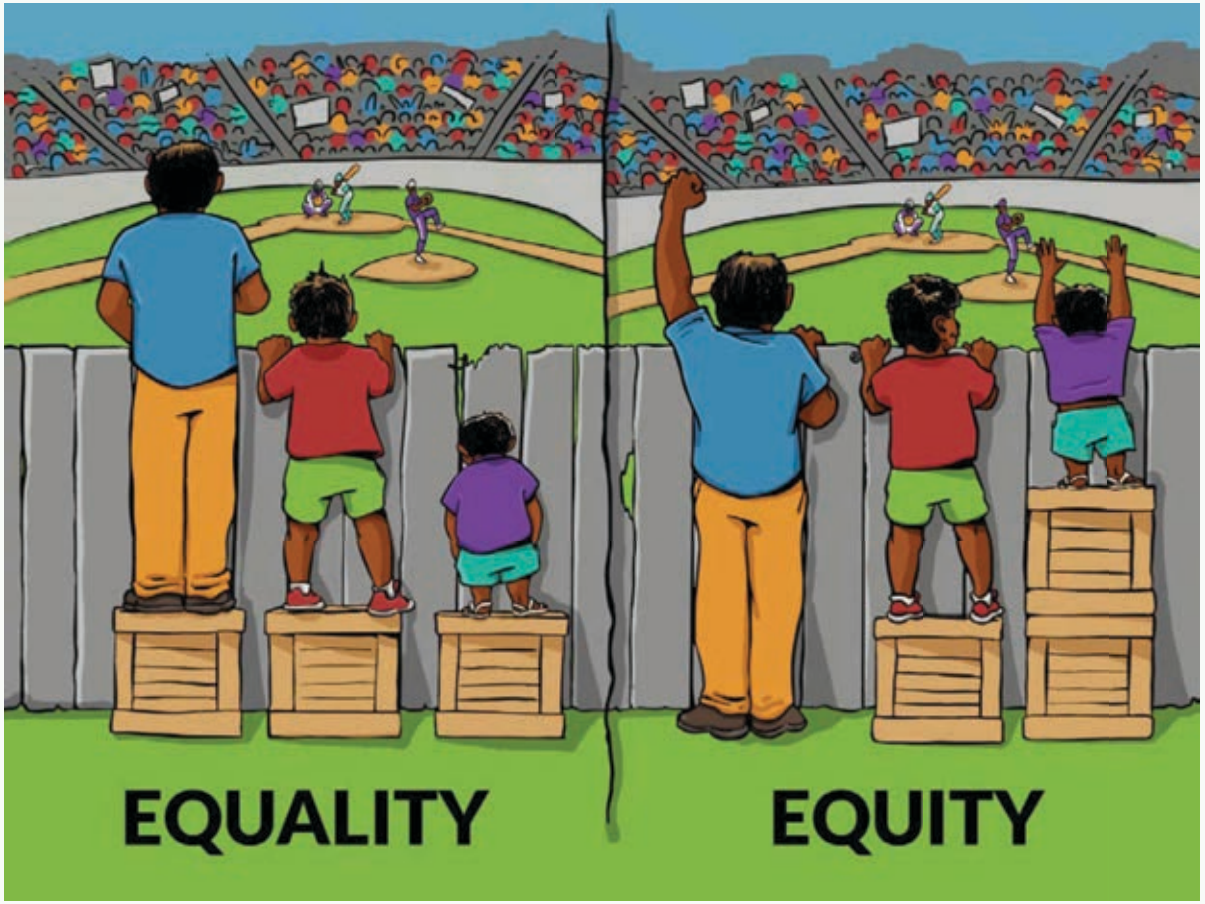
Miten niukkuutta jaetaan oikeudenmukaisesti?

Kommenttipuheenvuoro

Ee Eisen

5.11.2026

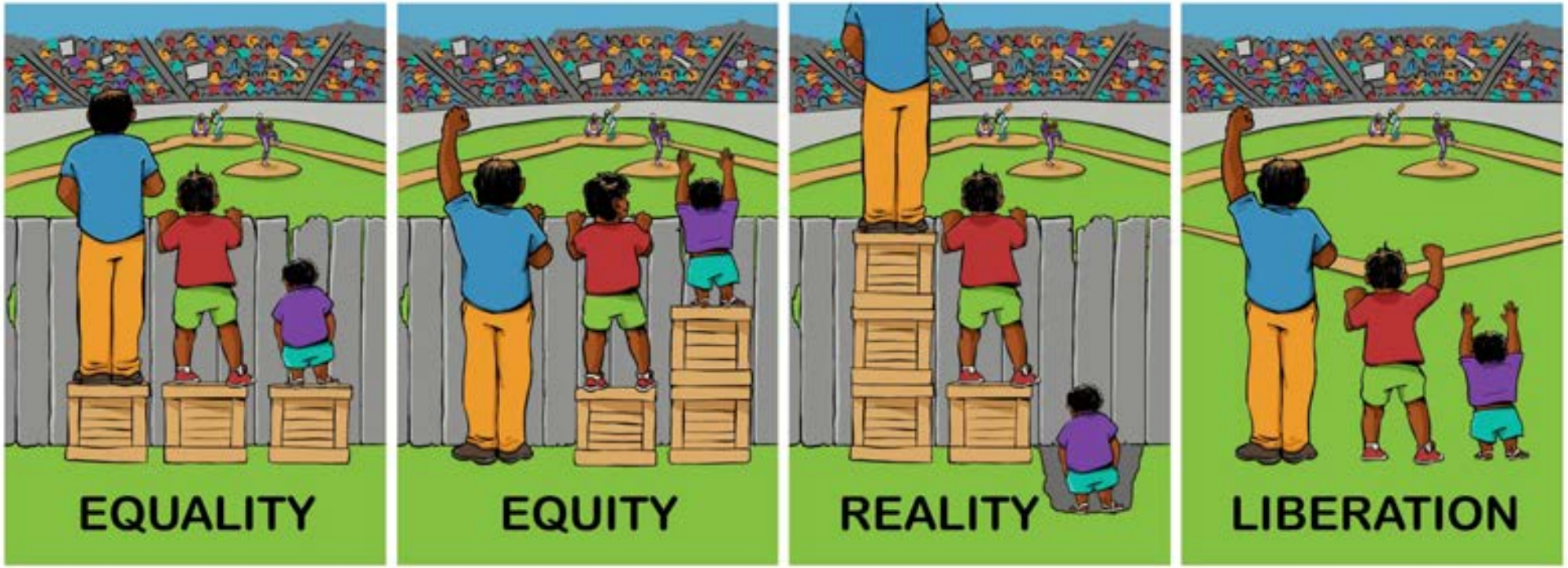
Tasapuolisuus vs. oikeudenmukaisuus

Angus Maguire 2016, pohjautuu Craig Froehlen originaaliin.

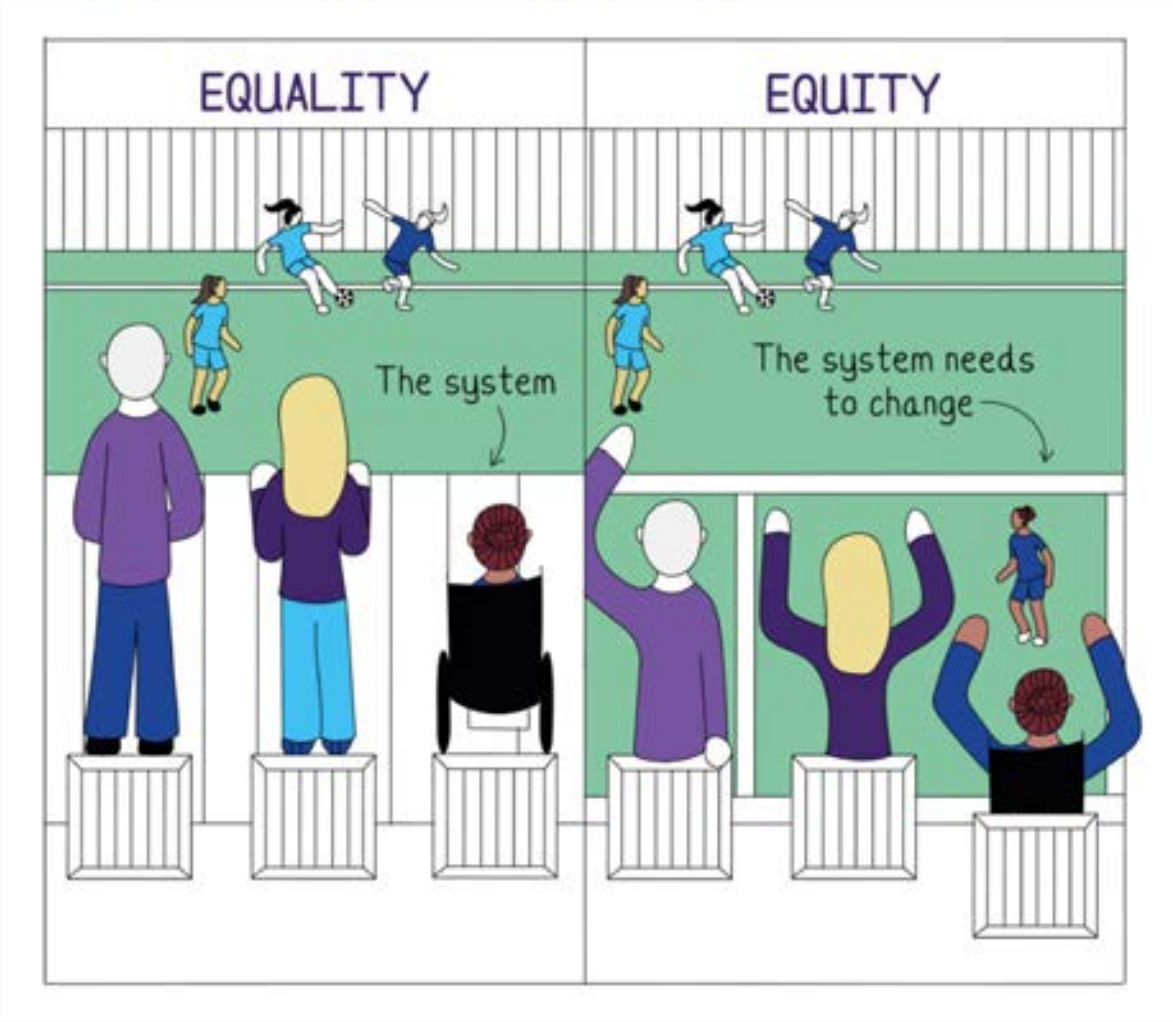
Eri ihmiset tarvitsevat erilaista kohtelua saavuttaakseen samanlaisen lopputuloksen. Tämä johtuu siitä, että ihmisten lähtökohdat ja tarpeet vaihtelevat.

Esimerkiksi vamma, sairaus, yhteiskuntaluokka, sosioekonominen tausta, etnisyys, kieli tai sukupuoli, voivat vaikuttaa siihen, millaisia mahdollisuuksia ja resursseja ihmisillä on käytettävissään sekä millaisia esteitä ja ennakkoluuloja he kohtaavat. Mitä enemmän ihmisellä on toisiinsa kietoutuvia intersektioita, sitä epäedullisemmassa asemassa hän tyypillisesti on ja hän saattaa tarvita erilaista kohtelua kuin muut saavuttaakseen tasavertaisen lopputuloksen.

EQUALITY
EQUITY
REALITY
LIBERATION

Positiivinen erityiskohtelu (josta käytetään joskus myös nimitystä positiivinen syrjintä) tarkoittaa sellaisia oikeasuhtaisia toimia, joiden tarkoituksena on edistää tosiasiallista yhdenvertaisuutta tai ehkäistä ja poistaa syrjinnästä johtuvia haittoja.

Yhdenvertaisuuslaki
9 §Positiivinen erityiskohtelu
Sellainen oikeasuhtainen erilainen kohtelu, jonka tarkoituksena on tosiasiallisen yhdenvertaisuuden edistäminen taikka syrjinnästä johtuvien haittojen ehkäiseminen tai poistaminen, ei ole syrjintää.

Jade Anderson